

به نام آن که جان را فکرت آموخت
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

گروه آموزشی پرستاری مراقبت های ویژه

شناسنامه درس *Course Syllabus*

شماره درس: ۵۱۲۳۳۰

دروس پیش نیاز: همزمان با پرستاری مراقبت های ویژه

نیمسال تحصیلی: دوم ۱۴۰۲-۱۴۰۱

مکان: بیمارستان های کاشانی (ICU)، چمران و نور (CCU)، بیمارستان نور (دیالیز)،

تعداد دانشجویان: ۸۸

زمان حضور در دفتر کار: سه شنبه ها ۱۰-۱۲

Email: s_haghighat@nm.mui.ac.ir

عنوان درس: کارآموزی پرستاری مراقبت های ویژه

نوع و تعداد واحد: کارآموزی بالینی، یک واحد

فراگیران (رشته، مقطع، ترم): کارشناس پرستاری ترم ۶

زمان کلاس: بصورت شیفت های صبح شنبه تا دوشنبه

الزهر (ICU، CCU و دیالیز)

مسئول درس: خانم حقیقت

شماره تماس: ۳۷۹۲۷۵۳۹

اساتید درس: آقای دکتر یزدان نیک، خانم دکتر اقبالی، خانم دکتر غفاری، خانم دکتر شیرانی، خانم دکتر هاشمی، خانم حقیقت، آقای ابوطالبی، خانم محمدی، خانم خودسایانی، خانم باباشاهی

شرح درس: پرستاران بخش ویژه افراد با تجربه، با سواد علمی بالا و ورزیده ای هستند که از بدحال ترین بیماران با استفاده از وسایل تخصصی، مراقبت های ویژه به عمل می آورند. بنابراین این افراد باید دارای دانش، مهارت و نگرش کافی در کلیه زمینه های پرستاری به ویژه مراقبت تخصصی از سیستم تنفسی و اعصاب و قلب و عروق و کلیه باشند. در این درس تلاش می گردد تا دانشجویان ترم ۶ پرستاری با مفهوم و کلیات مراقبت ویژه، تجهیزات و امکانات بخش های مراقبت ویژه، نحوه بررسی و ارزیابی بیماران بدحال، بیماران با ایست قلبی تنفسی، کمایی و قلبی، کلیوی و اصول علمی اداره و نحوه مراقبت از این بیماران، در بخش های آی سی یو و سی سی یو و دیالیز آشنا می شوند تا در زمان مورد نیاز آنها را بکار گیرند. به دلیل نقش پرستار در کنترل عفونت و سلامت دانشجو، بر رعایت اصول کنترل عفونت تأکید ویژه ای می گردد. امید است با تمرین تکنیکهای پرستاری، تجربه بیشتری در انجام پروسیجرها و ارائه مراقبت به بیماران کسب نمایند.

هدف کلی درس: هدف از کارآموزی ویژه، آشناسازی و به کار بستن دانش در زمینه بررسی و شناخت بیماران بستری در ICU و CCU و دیالیز ارائه تدابیر درمانی یا مشارکت در اجرای مراقبت بر بالین بیمار بر اساس اولویت نیازها و تشخیص های پرستاری بیمار، تحت نظارت مستقیم مربی و همکار آموزشی بخش ICU و CCU به منظور یادگیری بهتر و دستیابی به مهارت بیشتر با تأکید بیشتر بر رعایت اصول کنترل عفونت، حفظ اصول احتیاطات استاندارد ایمنی و برقراری ارتباط مناسب و آموزش به بیمار بدحال و خانواده های آن ها می باشد.

اهداف رفتاری:

از فراگیران انتظار می رود که در پایان دوره قادر به انجام موارد زیر باشند:

۱. با بخش، روتین و قوانین بیمارستان آشنا گردد.
۲. اصول مربوط به ارتباط درمانی، کدهای اخلاقی و حرفه ای را در محیط واقعی مورد تجزیه و تحلیل و ارزشیابی قرار دهد.
۳. مددجو را مورد بررسی دقیق پرستاری قرار داده، بر اساس تشخیص های پرستاری و نیازهای مددجو، برنامه مراقبتی را طراحی، اجرا و ارزشیابی نماید.
۴. روش اجرای مراقبت های عمومی و اختصاصی را تجزیه و تحلیل کرده، مورد ارزشیابی قرار دهد.
۵. اثرات و عوارض دارو درمانی را مورد بررسی قرار دهد.
۶. بر اساس نیازهای آموزشی مددجو و خانواده وی، به آن ها آموزش داده و نتیجه آموزش خود را ارزشیابی کند.
۷. با تجهیزات بخش های مراقبت ویژه (دستگاه همودیالیز-مانیتور-الکتروشوک-پیس میکر-دستگاه تهویه مکانیکی و...) آشنا شود و نحوه به کارگیری آنها در بالین را بشناسد و اجرا نماید.

۸. با اصول مراقبت ویژه آشنا شده، توانایی مراقبت از بیماران بستری در بخش های مراقبت ویژه را به دست آورد.
۹. اصول کنترل عفونت و احتیاطات استاندارد ایمنی را در بخش های مراقبت ویژه بشناسد و این اصول را به شکل عملی به کار گیرد.

شیوه کارآموزی:

این درس به صورت یک دوره 15 روزه در سه روز اول هفته، با حضور در بخش های ICU,CCU و دیالیز، از ساعت 7:30 تا 12:30 با انجام مراقبت به صورت عملی بر بالین بیمار بر اساس اهداف اختصاصی و جزئی نوشته شده در هر روز انجام می گردد. مراقبت از بیمار به شکل Case method و البته تحت نظارت انجام خواهد شد.

ابزار مورد نیاز تدریس:

- استفاده از منابع کتابخانه ای، پوسترها و گایدلاین های نصب شده در بخش یا بیمارستان
- استفاده از مقالات موجود در مجلات یا سایت های معتبر در اینترنت
- وایت برد و ماژیک

روش تدریس:

کار تیمی، نظارت مستقیم بالینی توسط مربی و همکاران آموزشی بخش، انجام راند بالینی، پرسش و پاسخ، نمایش مهارت روی بیمار و نمایش کار با وسایل و تجهیزات، تمرین عملی، ارائه کتفرانس علمی، بحث گروهی، پخش فیلم

تکالیف:

ارائه گزارش پرستاری، ارائه فرایند پرستاری، پیش خوانی قبل از حضور در بخش

نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

ارزیابی دانشجوین در طول دوره و پایان دوره بر اساس محتوای آموزشی به صورت عملی و شفاهی و کتبی در بخش و تکالیف ارائه شده می باشد.

الف) در طول دوره (کوئیز، تکالیف، امتحان میان ترم..)

۱. فرم ارزیابی اختصاصی	۸ نمره
۲. ارائه یک مورد گزارش پرستاری	۱ نمره از ۸ نمره ارزیابی اختصاصی
۳. ارائه یک مورد فرایند پرستاری از بیمار مراقبت شده	۲ نمره
۴. آزمون DOPS	۲ نمره

ب) پایان دوره:

۱. فرم ارزیابی عمومی (مقررات و رفتار حرفه ای)	۴ نمره
۲. معاینات و تفسیر آزمایشات	۲ نمره
۳. آزمون پایانی	۲ نمره
۴. کاربرد خلاقیت، گزارش موارد و ارائه مطالب جدید (میتوانید پس از تشخیص نیاز آموزشی بیمار، نیاز بخش و ... بنا به سلیقه و ابتکار خود، هر گونه اقدامی اعم از تهیه پمفلت، بوکلت آموزشی و ... را انجام بدهید.)	تا ۲ نمره مازاد بر نمره کل

سیاستها و قوانین دوره:

۱. دانشجو موظف است رأس ساعات گفته شده بالا در محل کارآموزی حضور یابد.
۲. رعایت ظاهر آراسته و یونیفرم مناسب (آقایان روپوش سفید، شلوار مشکی یا صورمه ای، کفش سفید یا مشکی. خانم ها: روپوش سفید، شلوار و مقنعه مشکی یا صورمه ای، کفش سفید یا مشکی). در صورت استفاده از زیورآلات، داشتن آرایش، ناخن بلند و استفاده از لاک ناخن دانشجو حق ورود به بخش را ندارد.
۳. همراه داشتن خودکارهای آبی، قرمز، مداد، پاک کن، دفتر یادداشت، قیچی و گارو
۴. نصب اتیکت
۵. تلفن همراه در طول مدت کارآموزی بایستی خاموش باشد.
۶. خروج از بخش و بیمارستان در شرایط خاص فقط در صورت کسب مجوز از مربی صورت گیرد.
۷. تکالیف درخواست شده به موقع ارائه گردد.
۸. حضور مرتب و به موقع دانشجو در بخش و در صورت عدم حضور منظم در بخش مشمول مقررات زیر خواهد شد:
  - در صورت غیبت غیر مجاز بیش از یک دهم، نمره کارآموزی صفر خواهد شد.
  - در صورت غیبت مجاز بیش از یک دهم، کارآموزی حذف می شود.
  - استراحت بین کارآموزی حداکثر به مدت ۳۰ دقیقه و حتی الامکان از ساعت ۱۰ صبح صورت بگیرد.

- مربی مجاز است از حضور دانشجویانی که با تاخیر بیش از ۱۰ دقیقه در کارورزی حاضر می شوند جلوگیری بعمل آورده و در صورت خروج زودتر از موعد از بخش غایب محسوب خواهد شد.

References:

1. Urden L D, Stacy K M, Lough M E. Critical Care Nursing Diagnosis and Management. Last Edition
2. Morton Patricia Gonce, Fontaine Dorrie K. Critical care nursing A Holistic Approach. Last Edition
3. Suzanne M B, Marianne C. AACN essentials of critical care nursing. Last Edition
4. Woods, Susan L. Froelicher, Erica. Motzer, Underhill. Cardiac Nursing. Lippincott. Last Edition

5. گایدلاین احیای 2020.AHA

6. نیکروان مفرد م، شیری ح. کاملترین مرجع اصول مراقبت های ویژه در ICU، CCU و دیالیز، تهران: نور دانش. آخرین ویرایش
7. اسدی نوقایی ا، بسام پور ش، ذوالفقاری م. مراقبت های پرستاری ویژه ICU، (CCU و دیالیز): تهران: نشر سامی، آخرین ویرایش
8. ال مارینو پ. کتاب جامع ICU ترجمه سامی پوران، تهران: نشر بشری، آخرین ویرایش
9. نیک روان مفرد م. اصول مانیتورینگ همودینامیک و اکسیژناسیون، تهران: نور دانش. آخرین ویرایش

Online Data Base:

10. آدرس پایگاه های اینترنتی مربوط: کلیه پایگاه های داده و مجلات الکترونیک موجود در سایت دانشگاه علوم پزشکی اصفهان به آدرس: <http://lib.mui.ac.ir/fa/Digitalibrary>

اهداف رفتاری مورد انتظار در ICU:

اهداف رفتاری	تاریخ
آشنایی با بخش ICU:	روز اول
<ol style="list-style-type: none"> ۱. بخش ICU را با استاندارد مقایسه نماید. ۲. با قوانین و مقررات بخش آشنا شود و آن ها به کار بندد. ۳. با اصول کنترل عفونت در بخش آشنا شود و آن ها را به کار بندد. ۴. برقراری ارتباط صحیح با پرسنل بخش و بیمار و خانواده آن ها تمرین نماید. ۵. بیمار بد حال را بشناسد. ۶. لیستی از وسایل و تجهیزات موجود در بخش تهیه نماید و تجهیزات و وسایل جدید را مشخص نماید. ۷. با فلو شیت و فلو چارت بیماران بخش ICU آشنا شود و نحوه تکمیل اطلاعات بیمار و گزارش نویسی را فرا گرفته و انجام دهد. 	
مراقبتهای عمومی و تخصصی بیماران با افت سطح هوشیاری:	روز دوم
<ol style="list-style-type: none"> ۱. سطح هوشیاری بیمار را به شکل کیفی و کمی تعیین نماید. ۲. مردمک های بیمار (واکنش به نور، سایز و تقارن) را معاینه کند. ۳. فشار کاف لوله داخل تراشه و تراکتوستومی را اندازه گیری و در محدوده نرمال تنظیم نماید. ۴. بیمار کمایی را از نظر بی قراری و میزان سدیشن با استفاده از مقیاس RASS بررسی کند. ۵. مراقبت های لازم از پوست، چشم و دهان بیمار را به شکل اصولی انجام دهد. ۶. تغذیه لوله ای و پرنترال بیماران بد حال را به شکل اصولی انجام دهد. ۷. مراقبت های لازم جهت جلوگیری از عفونت ادراری را به کار بندد. ۸. با اقدامات لازم جهت پیشگیری از DVT آشنا شود و به کار بندد. ۹. حمایت از سیستم عضلانی-اسکلتی را برای جلوگیری از بروز عوارض بشناسد و به کار بندد. 	
تفسیر گازهای خون شریانی:	روز سوم
<ol style="list-style-type: none"> ۱. نتیجه آزمایش آنالیز گاز خون شریانی بیمار را به درستی تفسیر نماید. ۲. نمونه خون شریانی را به درستی اخذ و ارسال نماید. 	
تهویه مکانیکی:	روز چهارم
<ol style="list-style-type: none"> ۱. با اجزای ونتیلاتور آشنا شود. ۲. کار با دستگاه ۸۴۰ و مدها، آلارم ها و اطلاعات بیمار را بر روی دستگاه بشناسد و تفسیر کند. ۳. طبق دستور ونتیلاتور را برای بیمار ست کند و ستینگ موجود را با پرونده و کاردکس و فلو شیت چک کند. 	
ادامه کار با ونتیلاتور و جداسازی از تهویه مکانیکی:	روز پنجم

<ol style="list-style-type: none"> ۱. به تمرین بیشتر مباحث جلسه گذشته در خصوص کار با ونتیلاتور پرداخته و سوالات و اشکالات را بیان و مرتفع سازد. ۲. برای مدیریت و بررسی میزان بهبودی سیستم تنفسی بیمار، ارتباط بین نتایج ABG، معاینه سیستم تنفسی و اطلاعات وضعیت تنفسی بیمار بر روی ونتیلاتور را با هم و با روز های قبلی بیمار مقایسه و توضیح دهد. ۳. کار با دستگاه رافائل یا C2، فلوسنسور و کاربرد آن را شناخته و تست های اپراتوری را انجام دهد. ۴. شرایط لازم برای جداسازی بیمار را توضیح دهد. ۵. مدهای به کار گرفته برای این امر را بداند و به کار گیرد. 	
<p>روز ششم مانیورینگ وضعیت همودینامیک و تمرین و رفع اشکال مراقبت های فرا گرفته شده:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. موارد استفاده از کاتتر ورید مرکزی را بداند و برشمرد. ۲. مراقبت های لازم از کاتتر ورید مرکزی را عملی انجام دهد. ۳. قادر به اندازه گیری فشار ورید مرکزی باشد. ۴. ارزیابی نهایی دوره 	

اهداف رفتاری مورد انتظار در CCU:

اهداف رفتاری	تاریخ
<p>آشنایی با بخش CCU:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. قوانین و ضوابط کارآموزی، کد های اخلاقی و رفتاری در بالین و کد پوشش دانشجویان پرستاری در کتابچه مربوطه را مطالعه نموده و به آن ها پایبند باشد و و قوانین را رعایت نماید. علائم حیاتی و پایش وضعیت همودینامیک و معاینه قلبی -عروقی: ۲. در مورد ضرورت و اهمیت کنترل علائم حیاتی و پایش وضعیت همودینامیک در بیماران قلب، اصول اندازه گیری و تفسیر صحیح تغییرات علائم حیاتی مطالعه نماید. ۳. عملکرد استاد بالینی در بررسی ریتم قلبی و اندازه گیری و تفسیر علائم حیاتی را دقیقاً مشاهده نماید. ۴. ریتم قلبی و اندازه گیری و پایش علائم حیاتی را انجام و دقیق ثبت نماید. ۵. معاینه قلبی -عروقی بر روی بیمار با رعایت تمام اصول یک معاینه فیزیکی صحیح و ایمن (با کمک استاد و به طور مستقل) انجام دهد. ۶. تست های آزمایشگاهی و پاراکلینیک اختصاصی قلب را بشناسد و قادر به تفسیر آن بر اساس شرایط بالینی بیمار باشد. 	<p>روز اول</p>
<p>بررسی ریتم های طبیعی و غیر طبیعی قلبی و اصول مراقبت پرستاری در دیس ریتمی ها:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. نوار قلب در بیماران مبتلا به دیس ریتمی های قلبی را تفسیر و مداخلات پرستاری مربوطه (با کمک استاد و به صورت نیمه مستقل) را اجرا نماید. ۲. دیس ریتمی های خطرناک قلبی را از روی نوار قلب تشخیص دهد و مداخلات فوری پرستاری در آنها را توضیح دهد. ۳. نوار قلب در بیماران مبتلا به بلوک های قلبی را بشناسد و مداخلات پرستاری مربوطه (با کمک استاد و به صورت نیمه مستقل) اجرا نماید. 	<p>روز دوم</p>
<p>اصول مراقبت و مداخلات پرستاری در آنژین و MI</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. حداقل ۲ مورد نوار قلب بیماران مبتلا به آنژین صدری و سکنه قلبی را تفسیر نماید. ۲. مداخلات پرستاری در بیماران مبتلا به آنژین و سکنه قلبی را با کمک اجرا نماید. ۳. در اجرای ترومبولیتیک تراپی برای بیماران سکنه قلبی همکاری نماید و اصول مراقبت از بیمار در ترومبولیتیک تراپی را بشناسد و اجرا نماید. ۴. آمادگی های لازم جهت انجام PCI را بشناسد و بیمار را برای انجام PCI آماده نماید و قادر به انجام مراقبت پس از انجام PCI باشد. ۵. گام های مدیریت درد فکسه سینه را در یک بیمار آنژین صدری و سکنه قلبی اجرا نماید. 	<p>روز سوم</p>
<p>اصول دارو درمانی در بیماران قلبی</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. در راند دارویی و آشنایی با دسته داروهای قلبی و مکانیسم اثر و شکل دارو و موارد استفاده شرکت فعال داشته باشد. ۲. کارت دارویی را به شکل صحیح بنویسد و داروها را بدون اشتباه اجرا نماید و بیمار از نظر مراقبت ها و عوارض دارویی درمورد تک تک داروها ارزیابی نماید. <p>آموزش به بیمار و خانواده</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. در مورد محتوای آموزش به بیمار با توجه به بیماریهای رایج در بخش مطالعه نموده و نیازهای آموزشی بیمار را تعیین و اولویت بندی نماید. ۲. برنامه آموزشی مبتنی بر نیازهای آموزشی بیمار تنظیم و اجرا نماید و میزان پوشش داده شدن نیازهای آموزشی بیمار را ارزیابی نماید. 	<p>روز چهارم</p>

<p style="text-align: center;">مراقبت های اختصاصی و عمومی در بخش CCU</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. مراقبت های پرستاری از بیمار تحت درمان با پیس میکر را می شناسد و با کمک استاد اجرا می کند. ۲. اصول انجام احیای قلبی ریوی پیشرفته را بر اساس آخرین پروتکل می شناسد و توضیح می دهد. ۳. دیس ریتمی های خطرناک نیازمند احیای قلبی ریوی را می شناسد. و بر روی نوار قلب و مانیتور تشخیص بدهد (با کمک استاد). ۴. کار کردن با دستگاه DC شوک شناسد و بتواند دستگاه را از نظر عملکرد صحیح چک می نماید. ۵. بتواند با تیم احیای قلبی ریوی در بخش همکاری نماید. 	روز پنجم
<p style="text-align: center;">مرور مطالب روزهای قبل، رفع اشکال آزمون نهایی دوره</p>	روز ششم

اهداف رفتاری مورد انتظار در بخش دیالیز

اهداف رفتاری	تاریخ
<p style="text-align: center;">آشنایی با بخش دیالیز:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. بخش دیالیز را با استاندارد مقایسه نماید. ۲. با قوانین و مقررات بخش آشنا شود و آن ها به کار بندد. ۳. با اصول کنترل عفونت در بخش آشنا شود و آن ها را به کار بندد. ۴. برقراری ارتباط صحیح با پرسنل بخش و بیمار و خانواده آن ها تمرین نماید. ۵. لیستی از وسایل و تجهیزات موجود در بخش تهیه نماید و تجهیزات و وسایل جدید را مشخص نماید. ۶. با فلو شیت و فلو چارت بیماران بخش دیالیز آشنا شود و نحوه تکمیل اطلاعات بیمار و گزارش نویسی را فرا گرفته و انجام دهد. 	روز اول
<p style="text-align: center;">مراقبتهای عمومی و تخصصی بیماران تحت درمان با دیالیز</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. بیمار را جهت انجام جلسه دیالیز پذیرش نماید. ۲. وزن خشک و اضافه وزن بیمار را قبل و بعد از دیالیز تعیین نماید. ۳. علائم حیاتی قبل، حین و بعد کنترل کند. ۴. آزمایشات ماهانه، شش ماهه و سالانه بیماران تحت درمان با دیالیز را بشناسد و نمونه خون را اخذ کند. 	روز دوم
<p style="text-align: center;">آماده سازی دستگاه همودیالیز</p> <ol style="list-style-type: none"> ۵. با اجزای دستگاه همودیالیز و سیستم TRO آشنا شود. ۶. کار با دستگاه فرزنایوس، TFF لارم ها و اطلاعات بیمار را بر روی دستگاه بشناسد و تفسیر کند. ۷. طبق دستور دستگاه همودیالیز را برای بیمار ست و پریم کند و ستینگ موجود را با پرونده و کاردکس و فلو شیت چک کند. ۸. به تمرین بیشتر مباحث جلسه گذشته در خصوص کار با دستگاه همودیالیز پرداخته و سوالات و اشکالات را بیان و مرتفع سازد. ۹. نحوه اداره عوارض حین دیالیز از قبیل هایپر تنشن، هایپوتنشن، اسپاسم، سندرم عدم تعادل و ... را توضیح دهد. ۱۰. نحوه مراقبت از روشهای دستیابی به عروق (شالدون موقت و دائم)، فیستول و گرفت را اجرا نماید. 	روز سوم